

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 mai 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Ion Guzun, Sveatoslav Moldovan,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Catana Eugeniu în numele inculpatei Plăcintă Andriana, împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 21 mai 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2013, în cauza penală privind-o pe

Plăcintă Andriana Nicolae, născută la 16 februarie 1984, originară și domiciliată în mun.Chișinău, com. Trușeni, str.Mircea cel Bătrîn 49.

Termenul examinării cauzei:

1. 09.08.2012 - 21.05.2013 - prima instanță,

2. 11.07.2013 - 04.11.2013 - instanța de apel,

3. 26.02.2014 - 20.05.2014 - instanța de recurs.

Procedura de citare legal executată.

S-au prezentat:

Avocatul Eugeniu Catana și inculpata Andriana Plăcintă, care s-au pronunțat pentru admiterea recursului ordinar în sensul declarat.

Procurorul Dumitru Graur, care s-a pronunțat pentru admiterea parțială a recursului ordinar declarat, încetarea procesului penal și liberarea inculpatei de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 21 mai 2013, Plăcintă Andriana a fost condamnată în baza art.311 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale și în baza art.312 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale.

În temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă sub formă de amendă în mărime de 155 unități convenționale, fără aplicarea pedepsei complementare.

2. Pentru pronunțarea sentinței instanța a constatat că Plăcintă Andriana, la 26 iulie 2011, a depus la CPs Buiucani, mun.Chișinău un denunț cu bună-știință fals, prin care l-a învinuit pe cet.Crețu Andrei de comiterea tentativei de viol asupra sa, solicitînd atragerea lui la răspundere penală. Ulterior, în baza denunțului respectiv, la 26.08.2011, de către Procuratura sectorului Buiucani, mun.Chișinău, a fost pornită urmărirea penală în privința lui Crețu Andrei, în temeiul art.27-171 alin.(1) Cod penal.

Tot ea, la 09 septembrie 2011, fiind recunoscută în calitate de parte vătămată pe cauza penală pornită la 26.08.2011 în privința lui Crețu Andrei, fiind interogată și

avertizată de răspunderea penală pentru declarații mincinoase, a prezentat cu bună-știință declarații mincinoase organului de urmărire penală, prin care l-a învinuit pe cet. Crețu Andrei de comiterea tentativei de viol asupra sa.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul E. Catana în numele inculpatei A. Plăcintă, prin care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia A. Plăcintă, în baza art. 312 alin. (1) Cod penal să fie achitată, din lipsa în acțiunile ei a componentei de infracțiune, iar în baza art. 311 alin. (1) Cod penal, să se dispună încetarea procesului penal și, în temeiul art. 55 Cod penal, a o libera de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de amendă.

În motivarea cerințelor sale apelantul a invocat că, instanța încadrând acțiunile inculpatei în baza art. 311 alin. (1) și 312 alin. (1) Cod penal, a admis o eroare de drept, dat fiind că prin declarațiile veridice făcute de către A. Plăcintă la confruntarea cu A. Crețu, s-a stabilit adevărul datorită anume depozițiilor acesteia și cauza penală pornită în privința lui A. Crețu a fost clasată cu scoaterea lui de sub urmărirea penală din lipsa elementelor infracțiunii, astfel condamnarea lui A. Plăcintă în baza art. 312 Cod penal este ilegală, dat fiind că obiectul juridic nemijlocit al infracțiunii prevăzute de această normă, constă din relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul înfăptuirii justiției, relații puse în pericol prin darea declarațiilor mincinoase, iar în cazul dat lipsește obiectul infracțiunii.

De asemenea, apelantul a indicat că, răspunderea penală pentru prezentarea declarațiilor mincinoase poate avea loc doar în cazul când în urma acestor declarații false au survenit anumite consecințe, cum ar fi: condamnare ilegală, achitare ilegală ori evitarea răspunderii penale, confirmate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă de către o instanță de judecată, din care considerente acțiunile inculpatei nu pot fi calificate în baza art. 312 alin. (1) Cod penal, or astfel de consecințe în cazul dat nu au survenit.

Referitor la condamnarea inculpatei în baza art. 311 alin. (1) Cod penal, avocatul a solicitat aplicarea în privința acesteia a prevederilor art. 55 Cod penal, cu liberarea ei de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională, ținându-se cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatei, care este tânără, a recunoscut vina și sincer se căiește de cele comise.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de avocatul E. Catana în numele inculpatei A. Plăcintă, cu menținerea sentinței.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, examinând probele administrate, care au fost cercetate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect a ajuns la concluzia că acestea demonstrează vinovăția lui A. Plăcintă în săvârșirea infracțiunilor imputate, iar acțiunile acesteia corect au fost încadrate în baza art. 311 alin. (1) și 312 alin. (1) Cod penal.

De asemenea, Colegiul a specificat că nu se exclude ca infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal să formeze concurs cu infracțiunea de denunțare falsă prevăzută de art. 311 Cod penal, luând în considerație că cel care săvârșește denunțarea falsă poate obține, ulterior, calitatea procesuală de parte vătămată sau de martor.

În același context, instanța de apel a menționat că, un semn obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal, constă în aceea că

infracțiunea dată poate fi săvârșită numai în cadrul urmăririi penale sau judecării cauzei, fiind o infracțiune formală, care se consumă din momentul realizării integrale a acțiunii de prezentare a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată.

Astfel, instanța a conchis că afirmațiile apelantului nu și-au găsit confirmarea la judecarea apelului, or, s-a demonstrat incontestabil că A.Plăcintă a depus un denunț fals și, ulterior, a dat declarații false în fața organului de urmărire penală, având calitatea de parte vătămată.

Totodată, instanța a menționat că, la individualizarea pedepsei aplicate inculpatei A.Plăcintă, prima instanță a ținut cont de prevederile art.75-76 Cod penal, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, care se califică ca ușoare, de persoana acesteia, care a comis pentru prima dată infracțiune, la descoperirea căreia a contribuit activ, a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, are la întreținere 2 copii minori, că circumstanțe agravante nu au fost stabilite, și corect a ajuns la concluzia că inculpata nu prezintă primejdie pentru societate, iar corijarea și reeducarea ei este posibilă fără izolarea de societate și fără aplicarea pedepsei complementare.

Referitor la solicitarea apelantului privind aplicarea art.55 din Codul penal în privința inculpatei, instanța a specificat că, aplicabilitatea prevederilor normei date este un drept al instanței, nu o obligație, pe care instanța îl aplică în dependență de circumstanțele cauzei și reieșind din propria convingere că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă pedepsei penale, însă, în speță, având în vedere că inculpata a săvârșit infracțiuni cu intenție, a considerat că argumentele apelantului, sub acest aspect, sînt nefondate.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești menționate a declarat recurs ordinar avocatul E.Catana, în numele inculpatei care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care A.Plăcintă să fie achitată în baza art.312 alin.(1) Cod penal, din lipsă în acțiunile ei a componentei de infracțiune, iar în baza art.311 alin.(1) Cod penal, a se înceta procesul penal, cu tragerea lui A.Plăcintă la răspunderea contravențională, în temeiul art.55 Cod penal,

În susținerea celor solicitate, recurentul invocă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în apel, iar unele argumente expuse în decizia adoptată sînt doar niște presupuneri ale instanței, neavînd un suport probatoriu, că în urma denunțului fals făcut de inculpată organului de urmărire penală în privința lui A.Crețu, a fost pornită urmărirea penală, însă ulterior, la efectuarea confruntării dînsa a declarat organului de urmărire penală că denunțul făcut de ea este fals și A.Crețu nu a întreprins careva acțiuni cu scopul de a o viola.

Prin urmare, recurentul opinează că datorită depozițiilor veridice făcute de inculpată la faza urmăririi penale, s-a stabilit adevărul, iar cauza penală pornită împotriva lui A.Crețu a fost clasată cu scoaterea lui de sub urmărirea penală din lipsa elementelor infracțiunii, astfel că condamnarea inculpatei în baza art.312 alin.(1) Cod penal, pentru depozițiile veridice depuse întru stabilirea adevărului, constituie o ilegalitate.

În ce privește condamnarea inculpatei în baza art.311 alin.(1) Cod penal, apelantul invocă că instanța de apel neîntemeiat a respins argumentele apărării referitor la aplicarea în privința acesteia a prevederilor art.55 Cod penal, în cauză fiind prezente condițiile prevăzute de această normă penală pentru liberarea lui A.Plăcintă de răspundere penală și tragerea ei la răspundere contravențională.

6. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Conform art.52 Cod penal se consideră componentă de infracțiune totalitatea semnelor obiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Lipsa unei părți componente ale infracțiunii echivalează cu lipsa elementelor constitutive a infracțiunii, iar în condițiile când din învinuirea adusă lipsesc caracteristici care sînt obligatorii pentru componenta de infracțiune, instanța de judecată va ajunge la concluzia de a pronunța o hotărîre de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

Potrivit hotărîrilor judecătorești contestate, instanțele de fond au constatat vinovăția lui A.Plăcintă în comiterea infracțiunii prevăzute de art.311 alin.(1) Cod penal, *denunțarea falsă, adică denunțarea cu bună-știință falsă, în scopul de a-l învinui pe cineva de săvîrșirea unei infracțiuni, făcută unui organ sau unei persoane cu funcție de răspundere, care sînt în drept de a porni urmărirea penală*, și de art.312 alin.1) Cod penal, *declarația mincinoasă, adică prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către partea vătămată în cadrul urmăririi penale*.

Din conținutul recursului declarat de partea apărării, rezultă că recurentul critică hotărârile judecătorești privind condamnarea lui A.Plăcintă în baza art.312 alin.(1) Cod penal, solicitînd achitarea inculpatei pe acest capăt de învinuire, pe motiv că acțiunile acesteia nu întrunesc elementele infracțiunii imputate, deoarece datorită depozițiilor veridice făcute de către aceasta la efectuarea confruntării cu A.Crețu, s-a stabilit adevărul, iar cauza penală pornită împotriva acestuia din urmă, a fost clasată cu scoaterea lui de sub urmărirea penală, constatîndu-se lipsa elementelor infracțiunii.

Analizînd hotărârile atacate, Colegiul penal constată greșite concluziile ambelor instanțe privind condamnarea inculpatei A.Plăcintă în baza art.312 alin (1) Cod penal.

Astfel, reieșind din materialele dosarului, A.Plăcintă a fost pusă sub învinuire în baza art.311 alin.(1) Cod penal, adică pentru denunțarea cu bună-știință falsă, făcută în privința lui A.Crețu, în scopul de a-l învinui de săvîrșirea tentativei de viol asupra sa, solicitînd atragerea lui la răspunderea penală, în baza căruia a fost pornită urmărirea penală în privința acestuia în temeiul art.27-171 alin.(1) Cod penal, și în baza art.312 alin.(1) Cod penal, pentru faptul că, fiind recunoscută parte vătămată în cauza menționată, a prezentat cu bună-știință declarații mincinoase organului de urmărire penală, prin care l-a învinuit pe A.Crețu de comiterea tentativei de viol asupra sa.

Obiectul juridic al denunțării false îl constituie relațiile sociale cu privire la activitatea normală și legală a organelor de drept la îndeplinirea justiției, octotite de pericolul sesizărilor false și al probelor contrare adevărului, iar al declarației mincinoase constă din relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul îndeplinirii justiției, relații puse în pericol prin declarația mincinoasă.

Potrivit doctrinei juridice, s-a statuat că nu sînt întrunite elementele constitutive ale componentei de infracțiune prevăzute de art.312 Cod penal, atunci cînd același făptuitor este autorul atît al denunțării false, cît și al declarației mincinoase, în atare situație, se reține o singură infracțiune de inducere în eroare a organelor judiciare prin denunțarea falsă. Prin urmare, persoana care a făcut denunțarea falsă nu poate să

răspundă și pentru declarația mincinoasă, în legătură cu faptul că aceasta nu poate fi subiect al celei din urmă infracțiuni, deoarece cerînd de la ea declarații adevărate, ar însemna s-o plasezi în poziția de martor în propria sa cauză.

Din materialele cauzei rezultă că inculpata, la faza urmăririi penale, a declarat că A.Crețu nu a comis infracțiunea în care a fost învinuit de ea prin denunțul fals și, datorită depozițiilor ei veridice, a fost stabilit adevărul, iar cauza penală pornită a fost clasată cu scoaterea lui A.Crețu de sub urmărirea penală din lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii.

Astfel, instanța de recurs reține că, temeiul sub aspectul căruia se motivează recursul, este prezent în speța examinată din punct de vedere al existenței erorii de drept care, cu certitudine, determină necesitatea casării hotărîrilor pronunțate în cauza lui A.Plăcintă pe capătul de învinuire în baza art.312 alin.(1) Cod penal, or, în speță, reieșind din circumstanțele cauzei, așa cum au fost stabilite de instanțele de fond, acțiunile inculpatei A.Plăcintă, se circumscriu infracțiunii prevăzute de art.311 alin.(1) Cod penal.

În consecință, Colegiul penal conchide că, la caz, este incident temeiul prevăzut de art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, și anume *fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii*, care duce la casarea hotărîrilor judecătorești în partea condamnării lui A.Plăcintă în baza art.312 alin.(1) Cod penal și adoptarea unei noi hotărîri de achitare a inculpatei pe acest capăt de învinuire.

6.1. Cu referire la condamnarea lui A.Plăcintă în baza art.311 alin.(1) Cod penal, instanța de recurs constată că, instanțele de fond au examinat complet și obiectiv toate probele administrate la dosar, verificîndu-le sub aspectul pertinentei și concludenței, atît pe cele obținute în procesul urmăririi penale, cît și în cadrul ședințelor de judecată, fapt ce face ca concluzia instanțelor privind vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii date, să fie justă și întemeiată.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată desfășurat și minuțios în textul hotărîrii instanței de apel, care în coroborare demonstrează complet vina inculpatei în fapta incriminată, astfel Colegiul consideră justă concluzia instanțelor referitor la corectitudinea stabilirii stării de fapt și calificării acțiunilor inculpatei pe acest capăt de învinuire.

Totodată, instanța de recurs notează că, sancțiunea art.311 alin.(1) Cod penal, prevede amendă în mărime de 300 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de pînă la 2 ani, iar în conformitate cu art.16 alin.(2) Cod penal, infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 2 ani, inclusiv.

Conform prevederilor art.60 alin.(1) lit.a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvîrșirii infracțiunii ușoare a expirat 2 ani pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de judecată.

Potrivit materialelor dosarului fapta prevăzută de art.311 alin.(1) Cod penal a fost comisă de către A.Plăcintă la 26 iulie 2011, prin urmare, din ziua săvîrșirii infracțiunii pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești – 04 noiembrie 2013, a expirat mai mult de 2 ani, temei care atrage necesitatea de a înceta procesul penal în baza acestei legi în privința inculpatei, cu liberarea ei de răspunderea penală, pe motivul expirării termenului tragerii la răspunderea penală.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs, admite recursul, casează parțial sau total hotărîrea atacată și dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră că recursul declarat de avocatul E.Catana în numele inculpatei urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, și pronunțarea unei noi hotărîri.

7. În temeiul art.434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Eugeniu Catana în numele inculpatei Plăcintă Andriana, casează parțial sentința Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 21 mai 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 noiembrie 2013, în partea condamnării lui Plăcintă Andriana în baza art.312 alin.(1) Cod penal și pronunță o nouă hotărîre, în partea respectivă, după cum urmează.

Plăcintă Andriana se achită în baza art.312 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Plăcintă Andriana, în baza art.311 alin.(1) Cod penal, se liberează de răspundere penală, în temeiul art.60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Celelalte dispoziții ale hotărîrilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 03 iunie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun

Sveatoslav Moldovan